

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

حمید بهشتی
۲۶ دسمبر ۲۰۲۰

کدامین سنت ها را حفظ کنیم؟

در ۱۸ دسمبر مناظره ای آنلاین تحت عنوان "زیبائی سنت" انجام گرفت که متأسفانه من نتوانستم در آن شرکت کنم. این مناظره برای عموم در نظر گرفته نشده، بلکه برای دایره محدودی بود. مخاطب، از مفهوم سنت در عنوان سخن می‌بایست می‌فهمید که مقصود چیست تا مایل به شرکت در مناظره گردد. اما مقصود از سنت چه بود؟

(۱) مقصود، سنت پیامبر اسلام بود. افزودن صفت "زیبا" در عنوان، نشاندهنده این بود که به احتمال زیاد قرار بود یک برداشت نا انتقادی مطرح گردد. اما ما می‌دانیم که این مفهوم از سنت، یعنی همان سنت پیامبر، همانند قرآن متفاوت درک می‌گردد.

(۲) یک مثال: برخی از مسلمانان با این باور که پوشیدن برقع در اجتماع واجب است می‌کوشند ثابت نمایند که این کار در زمان پیامبر عادی بوده است، در حالی که در واقع چنین نبوده. این را پژوهش‌های تاریخی اثبات نموده‌اند. آن زمان نه در مدینه (پنرب) آن قدر پارچه موجود بود که همه

زنان مسلمان بتوانند برای خود برقع تهیه نمایند و نه رفتار معمول آنچنان بود که از سر تا پای خویش را بپوشانند (حجاب شرعی در عصر پیامبر، امیر ترکاشوند). این مثال برای این بود که ببینیم چگونه ما می‌کوشیم سنت‌های خود را به عنوان سنت پیامبر مطرح سازیم. یک مثال دیگر: نگاه کنیم چگونه بوکوحرام و داعش در درگیری‌های مسلحانه خود زنان و کودکانی را ربوده و این کار را با اشاره به سنت قدیم مسلمانان به اسیر

گرفتن در جنگ و تبدیل اسراء به بردگان توجیه می کنند. عمل به اینگونه سنت ها در عصر حاضر موجب دلزدگی از آداب و رسوم قدیم گشته، موجب جدائی و پشت نمودن بسیاری از مردم می گردد.

در زندان سر- برگرفته از مجله Fluter

- ۳) با توجه بدین دو مثال می توان گفت به سنت های خویش چسبیدن ما را از همراهی با مردم و همگامی با جامعه بشری باز می دارد. البته سنت ها رفتارهای حفظ شده از قدیم و حاصل تجربیات نسل های گذشته اند و به همین دلیل ارزشمند بوده، باید آنها را حفظ نمود، منتها فقط در صورتی که با تغییر شرایط زندگی در زمان ما همساز باشند. لذا باید آنها را درک کنیم و هدف و نقش هر سنت را بفهمیم و در صورتی که سنتی مانند پوشیدن برقع دیگر با زمان حاضر سازگار نباشد، باید آن را کنار بگذاریم.
- ۴) البته این ها مثال های زیبایی نبودند. اما اینگونه عملکردها را که با صفت اسلامی توجیه می شوند، نباید ناگفته گذارد، هنگامی که از سنن اسلامی سخن می گوئیم.

چیرگی تحولات بر سنن قدیم

- ۵) تغییر شرایط زندگی آنچنان سرعت یافته است که به سختی می توان با آنها همگام گشت. به ویژه روند اطلاعات و استفاده از وسائل ارتباط، آنچنان سریع تغییر می یابند که از آداب و رسوم گذشته در این زمینه دیگر هیچ باقی نمانده و تمامی سنت ها رفته رفته به بوته فراموشی می روند و در نتیجه روابط اجتماعی، سست و مراتب گذشته رنگ باخته اند.
- ۶) یک مثال: سرعت تغییر در نرم افزارها چنان شتابناک است که بزرگسالان به ندرت بدون یاری نوجوانان قادر به همگامی بوده، وابسته به کمک آنان می باشند. در حالی که در نسل های گذشته کودکان و نوباوگان بودند که به توصیه های بزرگترها گوش می دادند. در این میان احترام به بزرگترها مخدوش و حرمت نهادن به آموزگاران نیز از دست رفته است.
- شتاب تغییرات نرم افزاری از قواعد و معیارهای شناخته شده پیروی نکرده، مردم مجبورند دائم به تحولات جدید در این زمینه گردن نهند. آنهم بدون این که بر روی این امور، جامعه بشری پیشاپیش توافق کرده باشد. تنها میزان برای اصلاح و بهینه گشتن، میزان فروش نرم افزارها در بازار و جا افتادن آنهاست. در نتیجه ما در ارتباطات خود، تمامی معیارها، سنت ها و اولویت های گذشته را از دست داده، تابع بازار گشته ایم.

میان سنت و پیشرفت

۷) پرسش تعیین کننده این است که آیا باید به خاطر پیشرفت و همگامی با دنیای مدرن تمامی معیارها و سنت های گذشته را رها نمود و تابع اقتضائات و تصمیمات اتخاذی در مراکز تولید صنعتی و هر گونه تولید حاکم بر بازار گردید؟ یا شاید معیار پیشرفت و مدرنیته باید در مقبولیت و هدفمندی محصولات، در مفید بودن و مطمئن بودن آنها برای مردم باشد؟ پاسخ بدین پرسش ها تعیین کننده این است که کدام سنت ها را باید حفظ نمود و کدامین تغییر و تحول و مدرنیته قابل پذیرش است.

۲۴ دسمبر ۲۰۲۰